

ئافرهت نه سايه ئيسلامدا

(۲)

زاناترين ئافرهتي دونيا

نووسيني :

ماموستا : محمد عبد الرحمن لطيف

www.ba8.org

۱۴۲۷ كۆچى

چاپى دووهم

دهسپیک

خوینهری بهریز :

ئهم زنجیرهیه : (ئافرهت له سایه ئیسلامدا) چهند بابهتیکی زانستی تیدا دهخریته بهر باس و لیکۆلینهوه سهبارهت به :

- * ئهرك و مافهكانی ئافرهت له ئایینی پیروزی ئیسلامدا .
- * ریز و پله و پایه ئافرهتان له ئایینی پیروزی ئیسلامدا .
- * ههلوئستی ئیسلام سهبارهت به ستم لیکردن و بهکارهینانی توندوتیژی دژ به ئافرهتان .
- * وهلامی ئیسلام و موسلمانان بۆ ئه و گومان و پهخنانه ی که له ئایینی پیروزی ئیسلام دهگیرین سهبارهت به ئافرهتان .
- * ههروهها چهندین بابتهی تری زیندوو که له م پۆژگارهدا بوونهته بنیشته خوشه ی سه ر زاری چهندین که سایهتی له ئیسلام تینهگه یشتو .

نووسهر

ماموستا : محمد عبد الرحمن لطيف

ووتارخوینی مزگهوتی گوندی حاجی نهر

(۱۲ / ربيع الاول / ۱۴۲۷ ك)

که لار / کوردستان

* رېخوشكار :

(ﷺ)

خوینەرى بەرپىز :

ئەم نامىلكەيەى بەر دەستت بابەتتیکە لە بابەتە زۆر گزنگ و بە سوودە بلاوكرارهكانى گۆقارى (رېگاس پاست) كە لە ژمارە (۴) دا بلاوكرارهتەوه ، بە پيويستمان زانى وهك نامىلكەيەكى سەر بەخۇ بيخەينه بەر دەستى خوینەرانى بەرپىز ، بۇ ئەوهى بە ئاسانى بتوانن سوودى لېبىبنن لە سەر شپوازى نامىلكەيەك كە هەلگرتنى سوك بېت بۇ ئىوهى پىزدار و سەنگىن .

نووسەر

۲۲ / ربيع الثاني / ۱۴۲۴ ك

كەلار / گەرميان

پیشه کی

له زنجیره یی که مدامدا (ئافره تان و فیربوونی زانستی شهرعی) باسی ئه وه مان کرد که چه ندیک پیغه مبهری خوا (ﷺ) گرنگی دابوو به فیترکردنی ئافره تان له (زانستی شهرعی) دا ، وه ئه وه یشمان باس کرد که ئافره تانی صه حابه چند ریگه یه کی شهرعی یان گرتبووه بهر بو ئه م مه به سته زور گرنگ و پیروژه ، بویه چه ندین ئافره ت له ناو صه حابه دا هه لکه وتبوون و جیگا و شوینی خو یان دیاری کردبوو له بواری فیربوون و فیترکردن و گه یاندنی ئاینی پیروژی ئیسلامدا به تایبته خیزانه کانی پیغه مبهر (ﷺ) که مالی هه ر یه کیکیان خو یی له خو یی دا قوتابخانه یه ک بوو بو فیربوون و فیترکردن و گه یاندنی ئاینی پیروژی ئیسلام و بلاوکردنه وه ی سوننه ته کانی پیغه مبهر (ﷺ) له ناو خه لکدا به گشتی و له ناو ئافره تانیشدا به تایبته تی ، جا ئه و که سه ی پرسبیاری شهرعی هه بوایه وه لامی پرسبیاره که یی له لای خیزانه کانی پیغه مبهر (ﷺ) ده ست ده که وت ، وه ئه گه ر فتوای بویستایه روی له ئه وان ده کرد ، وه ئه گه ر گومانیشیان بو دروست ببوایه له هه ر بواریکدا بو دلتیا بوون ده گه رانه وه لای ئه وان .

خوای گه وره ده فه رمویت :

﴿وَاذْكُرْنَ مَا يُتْلَىٰ فِي بُيُوتِكُنَّ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ وَالْحِكْمَةِ﴾ [:] .

، وهك لهو فهرموودانه دا بۆمان دهردهكه ويئت كه هاوه لان بۆ وه لامي پرسيارتيك يان فهتوايهك يان دلنيا بوون له حوكمي كرده وه يهك ده گهرانه وه لاي ئه وان .

به لام زاناترين ئافرهتي دونيا كي يه ؟

زاناياني ئه هلي سوننه و جه ماعه يهك ده ننگن له سه ر ئه وه ي كه زاناترين ئافرهتي دونيا عائيشه ي دا يكي ئيماندارانه (خوالي ي پازي بيئت).

(ﷺ) :

() .

واته : حيكمهت له زوري خيزانه كاني پيغه مبهردا (ﷺ) ئه وه بووه كه وا ئه و حوكمه شه رععيانه ي ئاشكرا و بهرچاو نه بوون ئه وان ده يانبيني و چاويان ليده بوو ئه نجا ده يانگواسته وه بۆ كه ساني تر ، وه له () وه زوريكي باش له و حوكمانه گيپردراوه ته وه ، بۆيه لي ره وه هه نديك له زانايان عائيشه يان به چاكتر زانيوه له واني تر .

() : (/) .

*** گه وره یی و پله به رزی و چاکیتی عائیشه :**

پیش ئه وهی ئه م راستی یه بسه لمینین و پروونی بکهینه وه
 بۆ خوینه رانی به ریز پیم خوشه ئاماره بۆ هه ندیک له و
 فه رمودانه بکه م که به لگه ن له سه ر زۆر چاکیتی و گه وره یی
 و پله و پایه به رزی عائیشه ی دایکی ئیمانداران (خوا لئی رازی
 بیئت).

۱ - عائیشه خوشه و یسترین مروّف بوو له دئی پیغه مبه ردا
 : (ﷺ)

() :)) :
 : : :
 ((... () .

واته : ئه ی پیغه مبه ری خوا خوشه و یسترین که س کی یه
 له لای تو ؟ فه رموی : عائیشه ، و وتم له پیاوان ؟ فه رموی :
 باوکی واته ئه بو به کر (ﷺ) .

۲ - عائیشه له به هه شتیشدا خیزانی پیغه مبه ره (ﷺ) :
 ()
)) : (ﷺ)
 ((() .

() : () : () .

واته: جبریل وینهی عائیشهی هینا بۆ پیغممبهر (ﷺ)
 له ناو پارچه په پڕۆیهکی حهریری سهوزدا و ووتی به پیغممبهر
 (ﷺ): ئەم ئافرهته خیزانی توێه له دونیا و دواپۆژدا واته له
 بههشتدا .

(((ﷺ))) :
 ((())) .

واته : پیغممبهر (ﷺ) به عائیشهی ووت : ئەی عائیشه تو
 خیزانی منی له دونیا و دواپۆژدا واته له بههشتدا .

۳ - چاکیتی عائیشه بهسهه ههموو ئافرهتانهوه وهك
 چاکیتی (تریتی مهههگهی گوشت) وایه بهسهه ههموو
 خواردنهكانهوه :

(((ﷺ))) :
 ((())) .

() : () .
 () : () .
 () : () :
 () :

۴ - جبریل () به تاییهتی سه لامی له عائشه

کردوووه :

() :

(()) : (ﷺ)

(() .)

واته : پیغه مبهه (ﷺ) فهرمووی : ئه ی عائشه جبریل سه لامت لی دهکات ، منیش و وتم : سه لام و په حمهت و به ره کاتی خوی له سه ره بیته .

۵ - پیغه مبهه (ﷺ) دوعای لیخوش بوونی هه موو

تاوانه کانی بو عائشه کردوووه :

() : ((...))

:

(() .)

واته : و وتم ئه ی پیغه مبهه خوا (ﷺ) دوعام بو بکه و بو م

بپاریره وه لای خوا ، پیغه مبهه ریش (ﷺ) فهرمووی : خوی له

() : () :

() :

() : () .

تاوانه‌کانی عائیشه خۆش ببه ئەوانه‌ی پێشتر و دواتر کردووێه‌تی ، وه ئەوانه‌ی به نهینی و ئەوانه‌ش که به ئاشکرا کردووێه‌تی ، جا عائیشه له خۆشیدا پیکه‌نی هه‌تا سه‌ری که‌وته نێوان دامینیوه له پیکه‌نیندا .

٦ - هاوه‌لانی پیغه‌مبهر (ﷺ) نه‌گهر بیانویستایه

دیاریه‌ك ببه‌ن بو پیغه‌مبهر (ﷺ) چاوه‌پروانی ئه‌و پوژهبان ده‌کرد که پیغه‌مبهر (ﷺ) له مالی عائیشه بوایه ئه‌نجا بویان ده‌هینا :

() : ((...))

واته : خه‌لك به دواى پوژهبه‌كه‌ی عائیشه‌دا ده‌گه‌ران بو ئه‌وه‌ی دیاریه‌كانیان له‌و پوژهبه‌دا به‌هینن بو پیغه‌مبهر (ﷺ) .
 ئه‌مه‌یش ته‌نها له‌به‌ر گه‌وره‌یی و په‌له‌ به‌رزى عائیشه بوو له دلى پیغه‌مبهر (ﷺ) .

() : () .

*** فراوانيتى زانستى عائيشه :**

ئاماژەمان بۆ ئەووە کرد کە زانايانى ئەهلى سوننه و جەماعە يەك دەنگن لە سەر ئەوہى کە عائيشەى داىكى ئيمانداران زاناترين ئافرهتە لە دونيا () .

يەككە لە زانا پاىەبەرز و گەورەکانى (تابعى) کە ئىمامى () دەفەرموئەت : ((() .

واتە : ئەگەر زانستى هەموو خەلکى کۆبکەیتەوہ لە گەل زانستى هەموو خيزانەکانى پيغەمبەردا (ﷺ) ، پاشان بەراوردى بکەیت لە گەل زانستى عائيشەدا ، ئەوا زانستى عائيشە لە زانستى هەموويان فراوانترە .

وہ () کە يەككە لە قوتابى يە بە ناوبانگەکانى (عبداللہ)ى كورپى (عباس) دەفەرموئەت : ((() .

واتە : عائيشە زاناترين و تيگەيشتوترينى هەموو خەلک بوو .

-
- () : ((/) .
 - () : (/) .
 - () : (/) .

وه () كه یه كیكه له زانایانی سه حابه
 ده فهرمویت :))
 ((() .

واته : ئیمه ی هاوه لانی پیغه مبهری خوا (ﷺ) هه
 فهرمووده یه كه له لاما ن پوون نه بوایه ، وه پرسیارمان له
 عائیشه بگردایه ، ئیلا له لای عائیشه زانستی کمان دهست
 ده كه وت سه باره ت به و فهرمووده یه .
 وه (عروه ی كوری الزبیر) كه خوشكه زای عائیشه یه
 ده فهرمویت :))

((... () .

واته : به راستی من هاوه لیتی عائیشه م گردووه ، وه قهت
 نه مبینووه هیچ كه سیک له عائیشه زانترییت سه باره ت به :
 دابه زینی ئایه تیک ، فهرزیک ، سوننه تیک ، شیعریك له گه ل
 گێرانه وه ی دا ، وه یان سه باره ت به میژوی عه ره ب و په گه زی
 باوبا پیران و یه کلا کردنه وه ی کیشه کان و زانستی پزیشکی دا .

() : () : ((/) .
 () : (/) : (/) .

*** نهو زانستانهس كه عائیشه هه لکه توبوو تیاپاندا:**

عائیشهی دایکی ئیمانداران () له مالیکی
 ئاین پهروه و دینداردا چاوی هه لهینا و له دایک بوو ، وهک
 خوئی بۆمان ده گێریتته وه و ده فهرمویت :
 ((() .

واته : باوک و دایکم ههست پئی نه کردوو ه ئیلا ئه وان
 دیندار بوون .

ئه نجا بوو به خیزانیك له خیزانه کانی پیغه مبهه (ﷺ) که
 مالی هه ره یه کیکیان قوتابخانه یه ک بوو بۆ فیروبوون و
 فیروکردنی قورئان و سوننهت وهک خوای گه وره ده فهرمویت:
 ﴿وَأذْكُرْنَ مَا يُتْلَىٰ فِي بُيُوتِكُنَّ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ وَالْحِكْمَةِ﴾ [:] .
 ئه مه یس وای کرد عائیشه ببیته به زانترین ئافرهتی دونیا
 و له هه موو بواره کاندا شارهزا و زانتر بیته له هه موو
 ئافره تانی دونیا () .

() : () .

() پروانه کتیبی : ((:
 (-) .

۱ - شارهزایی عائیشه سهبارته به قورئان:

عائیشهی دایکی ئیمانداران () هه ره له مندالییهوه له مهککهدا کاتیک گوی بیستی ئایهتهکانی قورئان دهبوو لهبهری دهکرد و شوین و کاتی دابهزینی ئایهتهکهیشی جوان رهوان ولهبهردهکرد .
() : ((

(ﷺ) : ﴿بَلِ السَّاعَةِ مَوْعِدُهُمْ
وَالسَّاعَةَ أَذْهَىٰ وَأَمْرٌ ﴿ ()
﴾ () .

واته : له مهککهدا ئهم ئایهته :

﴿ بَلِ السَّاعَةِ مَوْعِدُهُمْ وَالسَّاعَةَ أَذْهَىٰ وَأَمْرٌ ﴾ دابهزییه سهه
پیغهمبهه (ﷺ) - له کاتیکدا که من کیژولهیهک بووم یاریم
دهکرد - بهلام ههردوو سورهتی () دانهبهزی
ئیللا من له لای بووم .

ئهجا پاش پیگهیشتنی گواسترایهوه بو مالی پیغهمبهه
(ﷺ) ، بویه ئامادهی دابهزینی زۆریک له قورئان بوو ، چونکه
تهنها له ژیر جیگهی خهوتنی ئهودا نهبیته (وهحی)

() : () .

() : () .

دانه به زیوه به سهر پیغه مبهردا (ﷺ) () جگه له هه موو خیزانه کانی تری پیغه مبهردا (ﷺ).

بۆیه ده بینین عایشه () له فهرمووده یه کدا باسی سه ره تایی دابه زینی (وه حی) مان بۆ ده کات که یه که م جار (وه حی) له شیوازی خه و بینیندا بۆ پیغه مبهردا (ﷺ) دابه زیه خواره وه ، ئه نجا له ئه شکه وتی () دا جبریل () پینج ئایه تی سه ره تایی سوره تی () ی بۆ هینایه خواره وه له مانگی په مه زاندا :

﴿ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ : اِقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِیْ خَلَقَ [۱] خَلَقَ الْاِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ [۲] اِقْرَأْ وَرَبُّكَ الْاَكْرَمُ [۳] الَّذِیْ عَلَّمَ بِالْقَلَمِ [۴] عَلَّمَ الْاِنْسَانَ مَا لَمْ یَعْلَمْ [۵] ﴾

۲ - شاره زایی عایشه سه بارت به فهرمووده (حدیث):

زانستی عایشه () به فهرمووده کانی پیغه مبهردا (ﷺ) ئه وهنده فراوان و زوره بۆیه له لای زانایانی فهرمووده ناس () به یه کیک له ()

() جاریکیان پیغه مبهردا (ﷺ) فهرمووی : ((

((

() :

() : () .

(ناسراوه ، وه له پلهی چوارهمدا دیت له نیوان
ئو سهحابیانهی که فهرموودهیهکی زۆریان گپراوتهوه به م
شیوازهی خوارهوه () :

: (۵۳۷۴) فهرموودهی گپراوتهوه .

: (۲۶۳۰) فهرموودهی گپراوتهوه .

: (۲۲۸۶) فهرموودهی گپراوتهوه .

: (۲۲۱۰) فهرموودهی گپراوتهوه .

بۆیه فراوانیستی زانستی عایشه به فهرموودهکانی
پیغمبهری خوا (ﷺ) وایکردوه که زۆریک له سهحابه له
کاتی گوماندا یان له کاتی تینهگهیشتنیان له فهرموودهیهک
دهگهراوهوه بۆ لای دایکه عایشه بۆ تیگهیشتن و دهرکهوتنی
واتای زانستی فهرموودهکه .

((: (ﷺ)))

(ﷺ)

((.

واته: ئیمه‌ی هاوه‌لانی پیغمبهری خوا (ﷺ) هه‌ر
فهرموودهیهک له‌لامان پوون نه‌بوايه ، وه پرسیارمان له

: (-) .

() پروانه :

عائیشه بکر دایه ، ئیلا له لای عائیشه زانستی کمان دهست ده که وت سه بارهت به و فرموده یه .

وه (ﷺ) که له هه موو سه حاجی یه کان زیاتر فرموده ی له بهر بوو ، عاده تی وا بوو لای ژوره که ی عائیشه داده نیشته له کاتی گێرانه وه ی فرموده دا بو خه لک بو ئه وه ی عائیشه بی بیستی ، ئه نجا ده ی فرموده به عائیشه : ((() .

واته : ئه ی عائیشه هیچ له و فرمودانه ی من ئینکار ده که یته ؟ ئه مه یش به مه به ست ته ئکید کردن له سه ر گێرانه وه ی فرموده که بوو وه ک خو ی .

وه جار یکیان () ی کو پی () فرموده یه کی پی گه یشت له () ه وه که با سی گه وره یی پاداشتی نو یژی جه نازه و شو ینکه وتنی جه نازه ده کات که وا دوو () پاداشتی ده ست ده که و یته هر که سی ک بی کات ، به لام () ئه م فرموده یه ی نه بیستی بوو له پیغه مبه ره وه (ﷺ) بو یه بو تأکید کردن که سی کی نارد بو لای عائیشه بو ئه وه ی

() : () .

پرسیاری لی بکات سه بارهت به م فرموده یه ی ()
 ، عائیشه یش فرموی : ((()))
 وه () ی کوپی () ()
 چهنده ها جار خه لکی دهنارد یان نامه ی دهنارد بو عائیشه
 به مه به ست پرسیارکردن سه بارهت به هه ندیک حوکی
 شه ری یان بو فرموده کانی پیغه مبه ر (ﷺ) (۲۴).

۳- شاره زایی عائیشه سه بارهت به شه ریعهت (فقـه):

عائیشه () یه کیکه له زانا گه وره و پایه
 به رزه کانی () له نیوان سه حابه دا ، تا ئه و ئاسته ی
 که و تراوه :
 ((()))

واته : چواریه کی ئه حکامه شه ری یه کان له عائیشه وه
 گواستراوه ته وه .

وه ئیمامی () که یه کیکه له گه وره قوتابی یه کانی
 () ده فرمویت : ((
 .((

() : () () : ()
 () : (()) : () : ()
 () : (/) :

واته : عائيشه زاناترين و تيگه يشتوتوريني هموو خه لك

بوو .

وه له دواي وه فاتي پيغهمبهر (ﷺ) له سه رده مي هه ردوو
 خه ليفه () دا عائيشه راسته وخو فتواي ده دا بو
 خه لك () .

هه روه ها ده بينين بو چه ندين پرسياي شه رعي و فقهی
 سه حابه روويان له دايكه عائيشه () كردوو
 نه گه ر چي هه نديك جاريش پرسيا ره كه جيگاي شه رم
 كردنيش بيئت سه باره ت به ئافره تانه وه .

() :
 () ((... (ﷺ)))

واته : پرسيا رم كرد له عائيشه سه باره ت به خو شوردي
 پيغهمبهری خوا (ﷺ) له کاتي له ش گرانيدا ...

(() :
 () (((ﷺ)))

-
- () : (/) .
 - () : () .
 - () : () .

واته : پرسیارم کرد له عائیشه ئایا پیغه مبهری خوا (ﷺ)
 به لهش گرانیه وه خه وتوووه ؟ فهرمووی : به لئی ، دهست
 نوژی دهگرت و ئه نجا دهخهوت .

) : ()

:

:

((() .

واته : پرسیارم کرد له عائیشه ئایا پیغه مبهری خوا (ﷺ)
 چی دهکرد له کاتی لهش گرانیدا ، ئایا خۆی دهشورد پیش
 ئه وهی بخه ویت یان دهخهوت پیش خۆ شوردن ؟ عائیشه
 () فهرمووی : ههردووکیانی دهکرد ، هه ندیک
 جار خۆی دهشورد و ئه نجا دهخهوت وه هه ندیک جاریش
 دهست نوژی دهگرت ئه نجا دهخهوت ، منیش و وتم :
 سوپاس بو ئه و خوایهی که له م کاره دا فراوانی داناوه .

() : ()
)) :

() : () .

(() .)

واته : پرسیارم کرد له عائیشه سهبارت به (مهنی) کاتیک که بهر جلوبه‌رگ ده‌که‌وئیت ، ئه‌ویش فه‌رمووی : من (مهنیم) ده‌شور له جله‌کانی پیغه‌مبهری خوادا (ﷺ) و پاشان ده‌رده‌چوو بۆ نوئیز و شوینه‌واری شۆردن و ئاوه‌که به جله‌کانیه‌وه دیار بوو .

) :

() .

واته : درووسته پرسیار له ئافره‌تان بکرئت سه‌بارت به‌و شتانه‌ی که شه‌رمی لیّ ده‌کرئت له به‌ر به‌رژه‌وه‌ندی فی‌ربوونی ئه‌حکامه شه‌رعی‌یه‌کان .

۴- **شاره‌زایی عائیشه سه‌بارت به زانستی پزیشکی و شیعرو میژوی عه‌ره‌ب و رووداوه‌کانی سه‌رده‌می خوی :**
له پیشه‌وه باس‌مان کرد که چۆن () - که خوشکه‌زای عائیشه‌یه - باسی فراوانی‌تی زانستی عائیشه‌ی

() : () .

() : (/) .

بۆمان کرد له هه موو ئەم بوارانه دا که له هه موو خه لک زاناتر و شاره زاتر بووه () .

*** عائیشه و راست کردنه وهی هه ندیک هه لسه هاوه لانی**

تر (استاداراکات عائشه علی أخطاء الصحابة) :

به لگه یه کی تر له سه ر فراوانی تی زانستی عائیشه ی دایکی ئیمانداران () ئه و فه رموودانه یه که عائیشه تی یاندا هه لیه هه ندیک له سه حابه و هاوه لانی پیغه مبه ر (ﷺ) راست ده کاته وه ، ئه مه ش ئه وه ده گه یه نی تی که عائیشه چه ند زانا و وورد بین و بیر تی ژ بووه له ناو هاوه لاندای .

) :

(ﷺ)

: ((() .

() بروانه : (((-) .

() : () : () .

:)) :

(ﷺ)

(() .

واته : پرسیارم کرد له عائیشه و قسه که ی () م بو
 باس کرد که ووتبووی : پیم خوش نیه ئیحرام بکه م و
 بوئی خوشم لی بتکیته خواره وه ، عائیشه ش فهرمووی :
 پهحمه تی خوا له () بیّت من خوم
 پیغه مبه ری خوام (ﷺ) بوّن خوش ده کرد و ئه نجا ده چو وه له
 خیزانه کانی و ئه نجا ئیحرامی ده کرد و بوئی خوشی
 لی ده تکایه خواره وه .

: () : ((

() (ﷺ)

واته : ووته ی " پهحمه تی خوا له () بیّت
 " مه بهستی () ه ، عائیشه داوای پهحمه تی بو کرد به
 مه بهستی هست کردن به وهی که وا سه هووی کردو وه له و

() : () .

() : (/) .

قسه یهیدا ، چونکه ئه گهر ئه و کرداری پیغه مبهری (ﷺ) له
بیر بووایه وای نه ده گووت .
) :

(ﷺ)

() .

واته : له سووده کانی ئه م فه رمووده یه : بوونی
وه لامدانه وهی هه ندیک له سه حابه بو هه ندیکی تریان به
به لگه وه ، وه ئاگادار بوونی خیزانه کانی پیغه مبهر (ﷺ) له
شتانیک که که سانی تر جگه له ئه وان ئاگای لینه بووه له
سه حابه چاک و ریزدار و گه وره کان .
) :

:

!

(ﷺ)

(() .

(/) :

() :

واته : هه وال گه يشته عائيشه كه وا ()
 فه رمان ده كات به ئافره تان له كاتى خو شور دنى پاك بوونه وه
 له خو ينى بى نو يژى په لكه كانى قزبان هه لوه شيننه وه ،
 ئه و يش ووتى : چەند جيگاي سه رسورمانه ئەم () ه
 كه فه رمان ده كات به ئافره تان له كاتى خو شور دنى
 په لكه كانى قزبان هه لوه شيننه وه ، باشه بو فه رمانيان
 پى ناكات كه وا سه ريان بتاشن ! چونكه من و پيغه مبه رى خوا
 (ﷺ) پيگه وه خو مان ده شور د له يه ك ته شتدا و له وه ش زياتر
 كه سى جار ئاو بكه م به سه رمدا هچى ترم نه ده كرد .
 () :

() : (/) فائده :

...
 (/) :
 واته : فه رمان كر دنى (عبداللهى كۆپى عمر) به هه لوه شان دنه وه ي په لكه كانى سه رى
 ئافره ت له كاتى خو شور دنى به وه ليكده دري ته وه كه ئه و مه به ستى ئه وه يه ئه مه واجب و
 پيويسته له سه ريان ، وه ئه مه ش بو ئه و قزان ه يه كه وا ئاوى پى ناكات ، يان ئه مه
 بو چوونى خو يه تى كه وا به لاي ئه وه وه هه لوه شان دنه وه ي په لكه كان واجب له هه موو
 حاله تى كدا ... و فه رموده كه ي () ي پي نه گه يشتو وه بو يه وا فه رمانى

کردوو ، وه لهوانهیشه ئه وه فرمانی پیمان کردبیت وهکو بلخی ئه وه باشتره و
خوپاریزی تیدایه نه که مه بهستی ئه وه بیت کهوا واجب و پیویسته ...
واتماماً للفائدة أقول :

() :)) :

:

((: () :

() :

:

((...)) : (ﷺ)

() : () :

(()) : (/) :

() : ((: () :

واته : به مه بهستی گه یاندنی سوودیکی تهواو ده لیم : بۆچوونی راست و دروست
له م بواره دا ئه وه به که واجب و پیویسته نی به له سه ئافرهت په لکه کانی قژی
هه لوه شینیتته وه بۆ (خۆشۆردنی له ش گرانی /) له بهر فرموده که ی ()
(که فرموویته تی : و وتم : ئه ی پیغه مبهری خوا من ئافرهتیکم په لکه کانی قژم به
تووندی ده به ستم ئایا هه لیه شینمه وه بۆ خۆشۆردنی له ش گرانی ؟ فرمووی : نه خیر ،
تهنها ئه وه نده به سه بۆت که سی گوئیل (سی جام) ئاو بکهیت به سه سهرتدا و ئه نجا
ئاو بکهیت به سه هه موو لاشه تدا و پاک ده بیتته وه .

به لام بۆ (خۆشۆردنی پاک بوونه وه له عاده ی مانگانه /) ئه وا واجب
و پیویسته له سه ئافرهت کهوا په لکه کانی قژی هه لوه شینیتته وه له بهر فرموده که ی
() که له چه جی مال ئاوایدا که وتوو ته عاده وه و پاک نه بووه ته وه تاوه کو شهوی
عه ره فه و فرموویته تی : ئه ی پیغه مبهری خوا ئه م شهو شهوی عه ره فه یه و منیش

واته : ئەم فەرمودەیه ئەوەی تێدایه کهوا عائشه
ئینکاری فەرمانی کردنی کردوو به قژ هه‌لۆه‌شانده‌وه بۆ
خۆشۆردنی بی‌نویژی .

)) :

: ()

: (ﷺ)

:

:

(ﷺ)

:

:

:

:

((

:)) :

(() :

:

حه‌ججی به ئیسراحه‌تی له گه‌ل عومره‌مدا ئەنجام داوه ؟ [واته : ئیستا چی بکه‌م بۆ
حه‌ججه‌که‌م ؟] پێغه‌مبیره‌ش (ﷺ) پێی فەرموو : په‌لکه‌کانی قژت هه‌لۆه‌شینه‌وه ...
() فەرموویه‌تی : پڕوواله‌تی فەرمووده‌که ئەوه ده‌گه‌یه‌نیت که‌وا
هه‌لۆه‌شانده‌وه‌ی په‌لکه‌کانی قژی ئافره‌ت واجب و پێویسته بۆ (خۆشۆردنی پاک
بوونه‌وه له عاده‌ی مانگانه‌). .

() () :

.() :

واته : () و () رۆیشتنه ناو مزگه‌وته‌وه و بینیان () ی کوری () دانیشتوو له پال ژووره‌که‌ی عائیشه‌دا ، ئەنجا () ووتی به () : پیغه‌مبهری خوا (ﷺ) چه‌ند عومره‌ی کردووہ ؟ ئەویش فه‌رمووی : چوار عومره‌ی کردووہ ، دانه‌یه‌کیشیان له مانگی ره‌جه‌بدا بووه ، جا ئیمه پیمان ناخۆش بوو وه‌لامی بده‌ینه‌وه ، و () ووتی : له‌و کاته‌دا گویمان لی بوو عائیشه‌ سیواکی ده‌هینا به‌ سهر ددانه‌کانیدا له‌ ناو ژووره‌که‌یدا ، بۆیه () ووتی : ئە‌ی دایه‌ ئە‌ی دایکی ئیمانداران ئایا گویت لی‌یه (باوکی () چی ده‌لی ؟ عائیشه‌ش ووتی : چی ده‌لی ؟ ووتی : ده‌لی : پیغه‌مبهری خوا (ﷺ) : چوار عومره‌ی کردووہ ، دانه‌یه‌کیشیان له‌ مانگی ره‌جه‌بدا بووه ، عائیشه‌ فه‌رمووی : ره‌حمه‌تی خوا له (باوکی (بی‌ت خو پیغه‌مبهر (ﷺ) هیچ عومره‌یه‌کی نه‌کردووہ ئیلا ئە‌و ئاماده‌ی بووه و له‌ گه‌لیدا بووه ! وه‌ پیغه‌مبهر (ﷺ) هه‌رگیز عومره‌ی له‌ مانگی ره‌جه‌بدا نه‌کردووہ .

له‌و کاته‌دا (ابن عمر) گوئی ده‌گرت و هیچی نه‌ووت ، نه‌ ووتی : نه‌خیر ، وه‌ نه‌ووتی : به‌لی ، بی‌ده‌نگ بوو .

(()) :

:

() .

واته : ووتته كهى () كه ده لئيت : (يهك عومره يان له مانگى په جه بيدا بووه) ئەمه عائشه ئينكارى كردووه و (يش بى دهنگ بووه له و كاتدا ، زانايان ده لئين : ئەمه به لگه يه له سهر ئه وهى كه وا () لئى تيك چوو ه يان له بىرى چوو ه يان گومانى هه بووه ، بويه بى دهنگ بوو و ئينكارى قسه كهى عائشه دى نه كرد و له گه ليا نه كه ووته ووتوويزه وه .

(()) :

() .

واته : ووتكهى عائشه كه ده لئيت : (پيغه مبه ر (ﷺ) هيج عومره يه كى نه كردووه ئيللا ئه و ئامادهى بووه و له گه ليدا بووه) عائشه به م ووته يه ئاماژه دهكات بو ئه وهى كه وا () له بىرى چوو ه نهك نه زانه به حالى پيغه مبه ر (ﷺ) .

() : (/) .

() : (/) .

) :

(ﷺ)

:

:

:

() .

واته : ئەم فەرموودەيە ئەوەي تىدايە كەوا : صەحابى
گەورە و خاوەنى گىرانهوەي فەرموودەي زۆر و تووندىتى
پەيوەست بوونى بە پىغەمبەرەوہ (ﷺ) ھەندىك جار ھەندىك
لە حال و كارەبارى پىغەمبەر (ﷺ) لى شاراوہ دەبىت ، وە
ھەندىك جاريش دەكەويته ناو ھەلە و لەبىرچوونەوہوہ چوونكە
پارىزاو نى يە لە ھەلە كردن ، وە ئەو ھەشى تىدايە كەوا :
- زانا يان ھەندىكيان وەلامى ھەندىكى تريان دەدەنەوہ ، و
- پچاوكردنى پەوشت جوانىتى و پاراستنى ئەدەب لە
وہلامدانەوہدا ، و

() : (/) .

- چاکیتی نهرمونیا نی نواندن له دهرخستی راستیدا
ئهگه رگوییگر گومانی هه بوو له هه لهی قسه کاردا ...

وه () فهرموویه تی : ئینکاری نه کردنی ()
له بهرامبهه عائیشه دا به لگه یه له سه ره لهی () و
گه پرانه وهی بو سه ره قسه که ی عائیشه .

وه له م بواره شدا (واته : عائیشه و راست کردنه وهی
هه ندیک هه لهس هاوه لانی تر) ئیمامی () کتیبیکی
زور به نرخی نووسیوه به ناو نیشانی :

((() .))

*** هاوکاران زانستی له نیوان عائیشه و هاوه لانی تردا**

(التعاون والتواضع العلمي عند عائشة):

هاوکاری زانستی نیوان زانایان و فیرخوازانی زانستی شه رعی
سه باره ت به فیروون و فی رکردنی زانست و فه توادان له بواره
جیا جیاکانی شه ریعه تی ئیسلامی پیرو زدا ، هه روه ها گپرانه وهی
فه توادان بو که سی زانتر : دیارده یه کی ئاشکرا بووه له
سه رده می سه حابه به پیزه کانی پیغه مبه ردا (ﷺ) ، وه ئه م
دیارده یه زور به پوونی به دی ده کریت له فره هنگی زانستی

((() : () .))

عائیشهی دایکی ئیمانداراندا (پهزای خوی لیبیت) وهك له م دوو
 نمونهیهی خواره وه زۆر به جوانی بۆمان دهردهكه ویت :
)) :

:
 (ﷺ) : (ﷺ)
 . ((
 :
)) :
 () (ﷺ...)

واته : هاتم بۆ لای عائیشه پرسپاری لی بکه م سه بارهت
 به (مهسح کردن واته : دهست هینان به سه رخوفدا له کاتی
 دهست نویتدا) ئه ویش ووتی : برۆ بۆ لای)
 (و پرسپاری لی بکه چونکه ئه و سه فه ری کردووه له
 گه ل پیغه مبه ری خوادا (ﷺ) ، [له ریوایه تی دووه مدا عائیشه
 ووتی : برۆ بۆ لای عه لی ، چونکه ئه و له من زانا تره به م

() : () .

تیببینی : ئه م فه رمووده یه به هیزترین و پوونترین به ریپه رچدانه وه و ده م
 کوت کردن و برینی زماندریژی تیدایه بۆ ئه و کۆمه له گومرا سه رلیشبو اووه ی که به
 درۆ و بوهتانه وه ده لێن : له نیوان عائیشه و (عه لی) دا دوژمنایه تی هه بووه !!!
 خوی گه وره تۆله یان لی بسینیته وه .

شته [ئەنجا ئیمەش پرسیارمان لی کرد ، ئەویش فەرموی :
 پیغەمبەری خوا (ﷺ) سی رۆژ بە شەوێکانی یەوێ داناوێ بو
 موسافیر ، وە رۆژ و شەوێکیش بو کەسی نیشته جیبوو له
 جینگای خۆیدا .

) :

:

:

:

:

) : (ﷺ)

((:

((() . (ﷺ)

واته : پرسیارم کرد له (سه بارهت به
 له بهر کردنی ئاوریشم (حه ریر) ، ئەویش ووتی : پرسیار له
 عائیشه بکه ، منیش پرسیارم له عائیشه کرد ، ئەویش ووتی
 : پرسیار له (بکه ، منیش پرسیارم کرد
 (ابن عمر) ، ئەویش ووتی : عومەری کوپری خەطاب هەوالی
 پیداوێ کەوا پیغەمبەری خوا (ﷺ) فەرموویەتی : تەنها ئەو

() : () . =

کهسه ئاوریشم (حه ریر) له بهر دهکات له دونیادا که هیچ بهشیکێ نییه له دوا پۆژدا () .

*** سووربوونی عائیشه له سهه تیکه یشتنی واتاس**

فهرمووده کان (حرصها علی فهم الأحادیث):

هه رچه نده عائیشه (ره زای خوی لیبت) ئه وه موو زانسته شه رعێ یانه ی له لا بوو ، وه یه کیک بوو له زانا به ناویانگه کانی نیوان سه حابه له بواری فهرمووده ناسی و فقه و فه توادا ، به لام زۆر سووریش بوو له سهه تیکه یشتنی فهرمووده یه که ئه گه ر واتا که ی له لا پوون نه بوایه .

) : : =

: :

) (... : : (/) : ((

: (... : :

() : (()) (/) : (())

. () : (())

(/) : (()) : پروانه ()

. () :

)) :

((() .

واته : بهراستی عائیشه هر شتیکی بیستایه وه لئی
تینهگهیشتایه ئیلا دهگهرا به دایدا هتا تیدهگهیشت و
دهیزانی .

) :
(() .

واته : ئەم فەرموودهیه بهلگهیه له سەر ئهوهی کهوا
چهندیك عائیشه سوور بووه له سەر تیگهیشتنی واتای
فەرموودهکان .

*** قوتابسی بهکانی عائیشه :**

یهکیك له نیعمهتهکانی خوای گهوره بهسەر ئەم ئۆمهتهی
ئیسلامدا ئهوه بوو که پیغهمبهری خوا (ﷺ) عائیشهی له
تهمهنی (۹) نوۆ سالییدا هینا و بوو به خیزانی ، وه کاتیکیش
وهفاتی کرد تهمهنی (۱۸) ههژده سال بوو ، وه دواى ههموو
خیزانهکانی پیغهمبهر (ﷺ) وهفاتی کردووه ، وه عائیشه
ههموو تهمهنی که نزیک (۷۰) حهفتا سال بوو له پیناو

() : () .

() : (/) .

گیڕانهوهی فەرموودهکانی پیغه مبهەر (ﷺ) و فتواداندا به سهر

برد .

بۆیه خه لکیکی زۆر زۆر سویدیان له زانستی عائیشه بینیه ،
 ، جا پروویان له عائیشه ده کرد وهك قوتابخانهیهك بۆ فیڕ
 بوونی زانسته شه رعی یه کان ، وه زۆر ئاسان بوو بۆ گه وره و
 پچوکی پیاوان و ئافره تانی سه حابه و شوینکه وتوان
 () که وا چمکیک له زانستی فراوانی عائیشه به ده ست

بخه ن .

وه ئه وانه ی سویدیان له عائیشه بینیه و فەرمووده یان
 لیوه گیڕاوه ته وه ئه مانه ن :

*** له هاوه لآن :**

... هتد .

*** له شوینکه وتوان :**

... هتد .

*** له کەس و خزماتی :**

() ...

*** له قوتابییه هه لکه وتوه کانی عایشه :**

(عروة بن الزبیر بن العوام (ت/ ۹۴هـ) :

ئەم قوتابییه خوشکەزای عایشهیه و زۆر پەییوەست بووه به عایشهوه و بەردهوام له گه لیدا بووه ، بۆیه خووی به تهنه (۱۰۵۰) فەرموودهی له عایشهوه گێڕاوه تهوه له کووی ههموو ئەو فەرموودانهی که دهیگێڕیتهوه که (۱۹۹۹) فەرموودەن ، واته نزیک نیوهی فەرمووده کانی له عایشهوه () دهیگێڕیتهوه () .

ئیمامی () ده فەرمویت : ((()

واته : () ده ریایه که له زانست سه تله کان ناتوانن

کووتایی پی بێنن و نایشتوانن لیلی بکه ن .

() پروانه : (-) .

() : () .

() : (/) .

) :

() (

واته : () پيشمان كه وتبوو له زوري فرموده
 گيرانه وه و زانستی شهريدا به هوي پويشتنه ژوره وهی بو
 لای عائيشه كه زانترینی خهلك بوو .

) (()

) : (

...

...

:

() (

(**عمرة بنت عبدالرحمن:**

ئهم ئافرهته پایه بهرزه يه کيکه له گوره زانایانی تابعین
 و قوتابی يه کی ناودار و زانترین كهس بووه به فرموده كانی
 عائيشه (رهزای خویان لیبیت) ، وه يه کيکه له فرموده
 زان و سهراوه كانی فير بوونی فرموده كانی پیغه مبهري

() : (/) .

() : (/) .

خوا (ﷺ) به تائیهت ئه و فرمودانهی که له عائیشه وه دهیگی پیتته وه ، وه ده ریایه کی بی پایان بووه له زانست ، بویه ده بینین زانایان زور گرنگیان داوه به کۆکردنه وه ی فرموده کانی ئه م ئافره ته زانایه و زور ستایشیان کردووه و فیرخوانانی فرموده بیان هانداوه بو ئه وه ی برۆن فرموده ی لیوه وه ریگرن ، گه وره ترین به لگه له سه ر پایه به رزی ئه م ئافره ته فرموده زانه ووته ی به نرخ ی زانایانه که له باره یه وه فرموویانه :

) :

الفقیهه

وكانت عالمة فقیهه حجة كثيرة العلم

:

:

فوجدتها بحراً لا

() .

ینزف

() : (/ -) .

(()) : (())

:
:

عمرة أحد الثقات العلماء بعائشة الأثبات فيها .
: كانت من أعلم الناس بحديث عائشة .

:

:
:

:

:

:

: كانت عالمة

() (

(معاذة العدوية :

() (/) : (/) : () (/) :

(پرسيارتيك : ئاخو تو بليى له ناو ئافره تانى ئەم سەردەمەدا
ئافره تيك هەلكە ویت بە شیوازیک زانايانى سەردەم دەرحەقى بلیین ...
وەك چۆن زانايانى سە لە ف دەرحەقى (عەمرە) ووتویانە ؟!!! .

ئەم ئافرهتە بە پۈرەش يەككە لە گەورە زانايانى تابەين و
 قوتابى يە ھەلکە وتووھەکانى عائيشە (پەزاي خويان لىبىت) ،
 لە گەل ئەمەشدا خواناسىكى بە ناويانگ بوو و ھەندىك
 ھەلوئىستى سەرسورھىنەرى ھەيە ، لە ھەلوئىستانە :
 كاتىك كە مېردەكەي و كورپە جگەر گۆشەكەي كوژران
 ئافرهتان لە دەورى كۆبووھەنەو ، ئەويش پىيانى ووت :
 ئەگەر بۆ پىرۆز بايى لىكردن ھاتوون ئەوا ياخوا بە خىر بىن ،
 وە ئەگەر بۆ جگە لەمەش ھاتوون ئەوا بگەرپىنەو .
 وە دەيفەرموو : سوئند بە خوا ھەزم لە مانەوھى دونيا
 نىيە تەنھا لە بەر ئەو نەبىت كە لە پەروەردگارم نزيك
 بىمەو بە كردارى چاكە ، بەلكوو خوا لە بەھەشتدا لە گەل
 مېرد و كورپەكەمدا كۆم بكاتەو .

:) :

السيدة العالمة

حديثها محتج به في الصحاح

:

:

...

() (

فقهاء) :

() (التابعین)

*** عائیشہ ہی کچس طہ لہہ و وہ لمدانہ وہی**

پرسیارہ کانی خہ لک:

ئیمامی () پرحمہ تی خوی لی بیٹ له کتیبی

((ژماره: (۱۱۱۸) دهفہ رمویت : (باب الکتابة

() (/ -) :

: () : (/) : (()

.(

() (/) :

إلى النساء وجوابهن / بابه تى نووسين بؤ ئافرهتان و
وهلامه كانيان) ، پاشان فەرموودەكەى عائىشەى كچى
 طەلحە دەهەينىت لەم بارەوہ ، كە تيايدا هاتووہ : ((خەلكى
 لە شارەكانى ترەوہ پرسىياري شەرعيان لە نامەدا دەنارد بؤ
 عائىشەى داىكى ئيمانداران و ئەويش بە عائىشەى كچى
 طەلحەى دەفەرموو : وهلاميان بدەرەوہ ...))^() .
 ئەمەيش بەلگەيە لەسەر ئەوہى كە چۆن عائىشە
 قوتابىيەكانى رادەهيننا لەسەر فەتوادان و وهلامدانەوہى
 پرسىياري خەلك دواى پيگەيشتن و بەدەست خستنى
 زانستىكى زۆر لە زانستە پيرۆزەكانى قورئان و سوننە و بە
 تيگەيشتنى زانايانى سەلەف ، وه لە پيش ھەموويانەوہ
 زانايانى صەحابە وەك داىكە عائىشە كە زاناترين ئافرهتي
 دونيايە .

كۆتايى

لە كۆتاييدا داوا لە ھەموو ئافرهت و خوشكىكى شوين
 كەوتەى قورئان و سوننەت دەكەين كەوا عائىشەى

() : (/) .

خیزانی پیغمبەر (ﷺ) بکەن بە سەر مەشق و پیشەوای
خوێان لە هەموو بواریکدا و بە تایبەت لە بواری زانستی
شەریعی دا .

و هەر و هە دەلیم : ئەم نووسراوە ئەوەمان بۆ پوون
دەکاتەوێ کە ئیسلام چەند گەرنگی داوێ بە ئافرهتان لە
بواری فێربوون و فێرکردنی زانستی شەریعی دا ، ئەوەشمان
بۆ دەر دەکەوێت کە ئەهلی سوننە و سەلهفی یەکان
هاندەر و یارمەتیدەری ئافرهتانن لە ئاستی فێربوون و
فێرکردنی ئافرهتان لە زانستە شەریعی یەکان ، بەلام لە
سنووری شەریعی و بە پیی مەرجه شەریعی یەکان کە لە
جیی خویدا باس کراوێ .

بۆیە داوا لە ئافرهتان بەگشتی دەکەم کە زۆر بە گەرمی و
لێهاتویەوێ پووێ لە زانستی شەریعی بکەن و هەولێ فێربوون و
فێرکردنی بدەن لە پێگای :

- خوێندنی دەرسی شەریعی و ...
- گۆی گرتن لە کاسییت و ...

- خویندنه وهی کتیب و نامیلکهی زانایانی سه له ف و
 فیرخوازانی زانستی شه رعی ئه هلی سوننه و جه ماعه که
 (پێگای راست) ^(١) بۆ خه لک پوون ده که نه وه .
 وه ههروه ها داوا له باوکان و برایان و به خێوکاران
 به گشتی ده که م ئه وانهی به رپرسیتی ئافره تانیان له
 گه رندا یه : هه موو ئه و پێویستیانه دا بین بکه ن بۆ ئافره تان
 بۆ ئه وهی ئه وانیش سوودمه ند بن به زانسته شه رعی یه کان .

...

نووسه ر

مامۆستا : محمد عبد الرحمن لطیف

ووتار خوینی مزگه وتی حاجی له ر

که لار / ٠٧٧٠١٩٨٨٦٢٣

^(١) وه ئامۆژگاری خوینه ری به ریز ده که یه ن که هه ول بدات هه موو
 ژماره کانی (گۆقاری پێگای راست) و (زنجیره ی رینماییه کانی پێگای
 راست) و (زنجیره ی بیروباوه ری ئه هلی سوننه و جه ماعه) و (زنجیره ی
 بیروباوه ری کۆمه ئی پرگاربوو و سه رکه وتوو) و (زنجیره ی ئیسلام و
 لاوان) و (زنجیره ی ئافره ت له سایه ی ئیسلامدا) به ده ست بخت بۆ
 ئه وهی کتیبخانه که ی به هه رمه ند و ده وله مه ند بکات به و گۆقار و کتیب
 و نامیلکانه ی که (پێگای راست) ی بۆ پوون ده که نه وه .

گرنگترینی سهرچاوهگان

* کتیبه فهرموده‌ی‌یه‌کان :

* کتیبه ژیان نامه‌ی‌یه‌کان :

* کتیبه تاینه تمهنده‌کان به نافرتهان :

/

/

/

ناوهرۆك

- * دەسپيڭ (۲)
- * رېخۆشكار (۳)
- * پېشەكى (۴)
- * گەورەيى و پلە بەرزى و چاكيڭى عائىشه (۷)
- * فراوانىتى زانستى عائىشه (۱۱)
- * ئەو زانستانەي كە عائىشه ھەلكەتوبوو تياياندا : ... (۱۳)
- ۱ - شارهزايى عائىشه سەبارەت بە قورئان (۱۴)
- ۲ - شارهزايى عائىشه سەبارەت بە فەرموودە (حديث) (۱۵)
- ۳ - شارهزايى عائىشه سەبارەت بە شەرىعەت (فقہ) ... (۱۸)
- ۴ - شارهزايى عائىشه سەبارەت بە زانستى پزىشكى و ... (۲۱)
- * عائىشه و راست كوردنەوھى ھەندىك ھەلەى ھاوھلانى تر ... (۲۲)
- * ھاوكارى زانستى لە نىوان عائىشه و ھاوھلانى تردا (۲۱)
- * سوربوونى عائىشه لەسەر تيگەيشتنى واتاى فەرموودەكان .. (۲۴)
- * قوتابىيەكانى عائىشه (۲۵)
- ۱ - عروە بن الزبير بن العوام (ت/ ۹۴ھ) (۳۶)
- ۲ - عمرة بنت عبدالرحمن (۳۸)
- ۳ - معاذة العدوية (۴۰)
- * عائىشەى كچى طەلحە و ھەلامدانەوھى پرسیارەكانى خەلك .. (۴۲)
- * كۆتايى (۴۳)
- * سەرچاوەكان (۴۵)
- * ناوهرۆك (۴۶)